

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

D. Bernardi Primi Clarævallensis Abbatis, Ordinis Cisterciensium Antesignani, melliflui Ecclesiæ Doctoris Sermones In Dominicis & Festa per annum

Bernardus <Claraevallensis>

XII. In illud Eccli. 7. Momorare novissima tua &c. Al. De primord. med. &
noviss.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39254

S E R M O XII.

* In illud Eccli. *Memorare novissima tua &c.*

Flli memorare novissima tua, & in eternum non peccabis a. Recole primordia, attende media, memorare novissima tua. Hæc pudorem adducunt, ista dolorem ingerunt, illa metum incutiunt. Cogita unde veneris, & erubescere ubi sis, & ingemisce quo vadas, & contremisce. Vide ne adjicias adhuc ignorare, ne forte super te veniat terribilis illa comminatio, qua sponsus intonat dicens b: *Si ignoras te, ô pulchra inter mulieres, egredere & abi post greges sodalium tuorum.* Primo siquidem cum in honore esses, ô homo, non intellexisti, unde comparatus es jumentis insipientibus, & similis factus es illis. Jam si nec vexatio intellectum dederit auditui, etiam post greges abibis, illis nihil mali sentientibus, malis expositus universis. Agnosce ergò primordia tua, & erubescere comparatum te esse jumentis: memorare novissima tua, & time ne abeas etiam post jumenta. Erubescere, inquam, quòd pro consortio Angelorum, consortium sortitus es pecorum, non modò in necessitatibus corporis, sed etiam in affectibus cordis. Cum jumentis partiris cibum terræ, quia panem angelicum, panem fastidisti cœlestem. Non solum autem, sed etiam quòd peius est, in recto corpore curua est anima: & in corpore manet humanæ animæ similitudo, in anima vero bestiali similitudine mutata est similitudo Dei.

An non confunderis sursum caput habere, qui sursum cor non habes? corpore rectus stare, qui corde repis in terra? An non reperere est in terra carnem sapere, carnalia desiderare, carnalia quærere? Veruntamen quia ad imaginem & similitudinem Dei creatus es, si perdidisti similitudinem, similis factus jumentis, sed in imagine pertransisti. Ergo si in sublimi positus non intellexisti quoniam limus esses, noli infixus in limo profundè ignorare quia imago Dei es, & erubescere quòd peregrinam ei superdixeris similitudinem. Memor nobilitatis tuæ, pudeat te tantæ deiectionis. Ne ignores pulchritudinem tuam, ut de fœditate amplius confundaris. Hæc est juxta Salomonem c *confusio adducens gloriam*, quando à tanta gloria cecidisse confunderis. Eras enim aliquando gloria & honore coronatus, constitutus super opera manuum Domini, incola paradisi, Angelorum civis, & domesticus Domini Sabaoth. Hinc dejecisti te ipsum in has interiores tenebras, unde ad exteriores quoque & palpabiles tenebras ejiciendus eris aliquando, si non caves. Ab ista, inquam, gloria filiorum Dei deposuisti temetipsum, à felici illa & dulcissima patria, ab horto voluptatis exulem te fecisti.

Ecce unde venisti: vis nosse quo devenisti? In locum utique afflictionis. Siquidem vita tua inferno appropinquavit. Quid enim hic nisi

F f f 3

labor,

* Al. de primordiis, mediis & novissimis.

a Eccli. 7. d

b Cant. 1. d
Primò vide unde sis.

* c Pl. 48. c

Homo similis & socius factus jumentis.

Turpe hominè sursum caput habere, cor deorsum.

c Eccli. 4. c

Secundò vide ubi sis.

labor, & dolor, & afflictio spiritus? Sed nunc ita contigit tibi, ac si puer in carcere natus sit, & in carcere sit nutritus, & quia nunquam viderit lucem, miretur super tristitia & anxietate matris suæ. Illa enim scit unde doleat, & quia novit bona, graviora sunt ei mala, & recordatione pacis amaritudo eius amarissima est. Tibi magna bona videntur minora mala, & præ maioribus compedibus quibus assuetus es, minores annulis requiem putas. Comedere appetis, quia fames te cruciat. Utrumque labor est. Sed quia fames gravior magis, comedere nescis esse laborem. Denique postquam fames depulsa fuerit, vide si non gravius ducis comedere, quam esurie. Sic se habent universa sub sole, ut nihil sit in eis vere jucundum, sed ab uno semper transire velit homo ad aliud, solaque vicissitudine relevetur utcunque, ac si profiliat ab aqua in ignem, & inde rursus in aquam resiliat, utpote qui neutrum ferre possit. Omnis siquidem laboris remedium, alterius laboris initium est. Nemo in hoc seculo nequam quod vult habere potest, quandoquidem nec justus justitia satiatur, nec voluptuosus voluptate, nec curiositate curiosus, nec ambitiosus inani gloria. Ecce unde doleas, si nondum insensibilis factus es. Ecce unde doleas, quod in exilio positus es, in deserto moraris, & in tenebris ambulas, & in lubrico, & in sudore vultus tui vesceris pane tuo. An non in amaritudine moratur oculus tuus, quotiens ista considerat & deplorat pariter cum propheta;

d Psal. 119. a *Heu mihi, quia incolatus meus prolongatus est* ^d?

Habes jam primordia, habes etiam media: sed novissima quæ sunt?

e Eccli. 7. d
Tertio vide
quò vadas.

Memor no-
visimorum
non peccabis.

Nam de eis dicitur ^e, quod eorum memor non peccabis. Ipsa sunt mors iudicium, gehenna. Quid horribilius morte? quid iudicio terribilius? Nam gehenna nihil potest intolerabilius cogitari. Quid metuet si quis ad ista non trepidat, non expavescit, non timore concutitur? O homo, si pudorẽ perdideras ad nobilem creaturam pertinentem; si dolorem non sentiebas afflictionis, quod est etiam carnalium; vel timorem non omittas, quoniam ille est etiam jumentorum. Oneramus asinum & fatigamus in laboribus plurimis, & non curat, quia asinus est. At si in ignem impellere, si in foveam precipitare velis, cavet quantum potest, quia vitam diligit, & mortem timet. An non tibi ergò justum videtur, ut qui modò jumentis insensibilior fuerit, post jumenta ipsa compellatur abire, & in tormentis positus locum teneat posteriorem? Time ergo, o homo, quod in morte separandus es à bonis omnibus huius corporis, & tam dulce carnis & animæ vinculum amarissimo secandum divortio erit. Time quod in terribili iudicio ei presentandus es, in cuius manus horrendum est incidere ^f; & eo examinante quem nihil latet: si quidẽ inventa fuerit in te iniquitas, alienandus ab universitate quietis & gloriæ, & segregandus à numero beatorum. Time quod in gehenna cruciatibus æternis & immensis exponendus es, in sorte diaboli & angelorum

f Heb. 10. f
Mors, iudi-
cium & ge-
henna timen-
da.

tum eius, in igne æterno, qui præparatus est eis. Hic ergo *timor initium sapientia* dicitur & non pudor, non dolor: quia neuter eorum sic initiat ad sapientiam, neuter tantam habet efficaciam. Unde est quod non dicitur *memorare* primordia, aut media, sed *novissima*, & non peccabis. Validior enim est & vehementior spiritus timoris ad resistendum peccato, quam pudor & dolor: quia pudor de multitudine, & dolor de qualicumque huius mundi consolatione capit solatium, timor verò non invenit unde consoletur. Nam in morte non magnum, non parvum aliquid de bonis huius mundi tecum delaturus es: in iudicio nec fallere nec resistere possibile erit: in gehenna penitus nulla consolatio, sed perpetuum væ, ululatus, & fletus & stridor dentium.

S E R M O XIII.*

In illud Psal. *Miserere mei Deus sec. magnam misericordiam tuam.* Pl. 50.

Sicut sunt peccata minima, sunt mediocria, sunt & magna: sic est misericordia parva, mediocris & magna. Magnus ergò peccator magna misericordia opus habet; ut ubi abundavit delictum, superabundet & gratia. Parvam misericordiam dico expectationem, qua non statim punit peccantem, sed expectat ad pœnitentiam. Parvam autem non in se, sed ad comparisonem aliarum. Alioquin magna planè, magna omninò misericordia, expectatio Domini. Nam peccantem Angelum omnino non expectavit, sed præcipitavit: hominem quoq; peccantem non distulit, sed protinus expulit de paradiso. Nunc jam expectat, dissimulat, sustinet decem annis, viginti, usq; ad senectutem & senium. Et si consideremus quanta & quam plurima peccata quotidie fiunt, nonne leviamus illa, quæ tam continuo damnationis excepere sententiam? Nihil proinde mirum, si ipse quoq; Prophetæ^b pene moti sunt pedes, pene gressus effusi, quoniã zelabat super iniquos pacem peccatorum videns: si peccatores ipsi dicunt, quomodo scit Deus, & si est scientia in excelsis? Sed hæc est gratia crucis Christi & virtus. *Vivo ego, dicit Dominus, nolo mortem peccatoris, sed ut magis convertatur & vivat c.* Quantùm vero mihi videtur, vox Christi resurgentis est ista: Ac si dicat, velit nolit Judæus, vivo ego. Nolo mortem peccatoris, qui mori volui pro peccatoribus. Volo ut fructuosa sit mors mea, & copiosa per eam redemptio.

Hanc ergo misericordiam Domini qua tardat ferire, paratus ignoscere; parva non quidem in seipsa, sed aliarum comparisone nominavi, quia hæc siquidem sola fuerit, nullatenus sufficit ad salutem, imò verò iudicium damnationis accumulatur, ut dicat^d: *hæc fecisti, & tacui.* Apostolum proinde audiamus more suo terribiliter intonantem. *An divitias bonitatis eius, inquit, (haud dubium quin Dei) & longanimitatis contemnis? Ignoras quoniam patientia DEI ad pœnitentiam te adducit? Tu autem secundum*

g Psal. 110. b
& Eccli. 1. c

Timor efficacius peccato resistit, quam pudor aut dolor.

* *Alia; de triplici misericordia, & 4. miserationibus.*

Misericordia Dei parva, mediocris, & magna. Parva, qua expectatur peccantem, tardus ad pœnã.

b Psal. 72. a

c Ezech. 18. g

Longanimitas Dei culpam peccatoris non respicientis cumulat.
d Psal. 49. d
* e Rom. 2. a

duritiam